

Sygn. akt I C 1619/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2017 roku

Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Anna Litwińska – Bargiel

Protokolant: Edyta Szmigiel

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2017 roku w Dzierżoniowie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej we W.**

przeciwko **D. P. i H. P.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanych D. P. i H. P. solidarnie na rzecz strony powodowej kwotę **14.633,59 zł** (czternaście tysięcy sześćset trzydzieści trzy złote pięćdziesiąt dziewięć groszy) wraz z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, nie wyższej jednak niż dwukrotność sumy stopy referencyjnej NBP i 5,5 punktów procentowych (odsetki maksymalne za opóźnienie) od dnia 31 sierpnia 2016 roku do dnia zapłaty;

II. zastrzega pozwanym D. P. i H. P. prawo do powoływania się w toku egzekucji zasądzonych od nich świadczenia pieniężnego w punkcie I wyroku na ograniczenie odpowiedzialności do wysokości wartości spadku nabytego po J. P.;

III. nie obciąża pozwanej H. P. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz strony powodowej;

IV. zasądza od pozwanego D. P. na rzecz strony powodowej kwotę 5.549 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 4.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) Sp. z o.o. Sp. k. z siedzibą we W. wniosła w dniu 31 sierpnia 2016r. o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym, by pozwani D. P. oraz H. P. zapłacili solidarnie stronie powodowej kwotę 14 633,59 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Ponadto domagała się od pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym opłaty sądowej od pozwu w kwocie 732,00 zł, kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 4 800,00 zł, opłaty od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł oraz kosztów wniosku, mającego na celu ustalenie spadkobierców zmarłej pożyczkobiorczyni w wysokości 20,00 zł.

W uzasadnieniu strona powodowa wskazała, że jest nabywcą wierzytelności wynikającej z umowy pożyczki nr (...) z dnia 13 marca 2009r. Przedmiotowa wierzytelność składa się z kapitału, odsetek karnych naliczonych od : niespłaconych rat kapitału oraz, po dniu wymagalności roszczenia, od całego niespłaconego kapitału. Odsetki karne zostały naliczone od 1 stycznia 2016r. do dnia wniesienia pozwu. Umowa pożyczki została zawarta z J. P. na kwotę 34 000 zł. Zgodnie z umową pożyczka miała być zwrócona w miesięcznych ratach. W dniu 31 sierpnia 2013r. pożyczkobiorca zmarł, nie regulując należności z tytułu w/w umowy pożyczki. Zgodnie z Regulaminu Udzielania

Kredytów i P. w (...) im. (...) roszczenie o zwrot pożyczki staje się wymagalne z dniem ustania członkostwa pożyczkobiorcy, a takie ma miejsce w chwili śmierci. Postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku nie było prowadzone. Zgodnie z treścią art. 926 § 1 k.c. powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu. Jeżeli nie pozostawiono testamentu dochodzi do dziedziczenia ustawowego i w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek (art. 931 § 1 k.c.). Pozwany D. P. jest synem pożyczkobiorcy i złożył oświadczenie o przyjęciu spadku po pożyczkobiorcy. Pozwana H. P. jest żoną zmarłego. Pozwani jako spadkobiercy pożyczkobiorcy stali się dłużnikami solidarnymi w zakresie niespłaconej części pożyczki. Pozwani zostali wezwani do zapłaty całej należności z tytułu niezapłaconej pożyczki, jednakże bezskutecznie. Nadto informował pozwanych o możliwości zawarcia ugody, ale nie skorzystali z takiej możliwości. Powód podniosła, że w razie opóźnienia w zapłacie należą się umowne odsetki karne, których wysokość ustalana jest uchwałą Zarządu (...) dla należności przeterminowanych w oparciu o oprocentowanie kredytu lombardowego ogłaszanego przez NBP, a na dzień wniesienia pozwu określone są w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym. Jednocześnie strona powodowa podała, iż na zadłużenie pozwanych składa się kapitał pożyczki w wysokości 10 825,11zł oraz odsetki karne wynikające z zaległości w spłacie rat pożyczki, a także naliczone od kwoty całego niespłaconego kapitału pożyczki od dnia następującego po dniu wymagalności umowy oraz odsetki zwykle naliczone zgodnie z umową, których łączna suma na dzień wniesienia pozwu wynosi 3 808,48 zł. Powodowa spółka zwróciła się do Sadu Rejonowego z zapytaniem o postępowanie spadkowe, co należy uznać za koszt niezbędny do celowego dochodzenia roszczeń na drodze sądowej, stąd też powód wnosi o zwrot wydatkowanych kwot, w tym także opłaty kancelaryjne za wykonania kopii wypisu oświadczeń o przyjęciu spadku.

W piśmie procesowym z dnia 19 grudnia 2016r. strona powodowa podtrzymała dotychczasowe stanowisko w sprawie. Podając jednocześnie, że śmierć pożyczkodawcy spowodowała, że ustało jego członkostwo, co spowodowało obowiązek spłaty całości zadłużenia wraz z odsetkami. Powód ma prawo do naliczania odsetek od należności przeterminowanych również po dacie ich wymagalności.

Pozwana H. P. w piśmie procesowym z dnia 17 maja 2017r. podała, że miała rozdzielną majątkową z mężem – J. P.. Żadnej pożyczki z nim nie zaciągała. Jest sytuacja majątkowa uniemożliwia spłatę dochodzonego roszczenia, tym bardziej że spłaca inne zobowiązania, ma wszczęte postępowanie komornicze z emerytury. Choruje i na leki przeznaczone znaczne kwoty. Kredyt zaciągnięty przez męża był ubezpieczony na wypadek śmierci. Z uwagi na jej sytuację majątkowo- zdrowotną wniosła o oddalenie powództwa.

W odpowiedzi na powyższe strona powodowa- w piśmie z dnia 30 czerwca 2017r.-podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie. Podniosła, że rozdzielną majątkową istniejąca pomiędzy pozwaną a spadkodawcą nie ma wpływu na zakres jej odpowiedzialności. Powołując się na przetoczone orzecznictwo powodowa spółka wskazała, że nie ma obowiązku przedłożenia postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, w celu wykazania następców prawnych dłużnika. Spółka również nie wyraziła zgody na rozłożenie dochodzonego roszczenia na raty. Pożyczka objęta żądaniem pozwu faktycznie była objęta ubezpieczeniem, ale ubezpieczyciel odmówił wypłaty świadczenia.

Pozwany D. P. na rozprawie w dniu 1 sierpnia 2017r. podał, iż jego odpowiedzialność za długi spadkowe J. P. jest ograniczona do stanu czynnego spadku, gdyż złożył oświadczenie o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 13 marca 2009r. J. P. złożył deklarację Członkowską do (...) S. z siedzibą w G..

Następnie również w dniu 13 marca 2009 r. pomiędzy (...) S. z siedzibą w G. a J. P. została zawarta umowa pożyczki nr (...) opiekująca na kwotę 34.000,00 zł na warunkach określonych niniejszą umową i Regulaminem udzielania kredytów i pożyczek (...) im. (...), stanowiącym załącznik nr 1 do umowy. Pożyczkobiorca zobowiązała się do spłaty pożyczonej kwoty do dnia 23 grudnia 2014 r. w miesięcznych ratach płatnych bez wezwania zgodnie z planem spłaty. Rata miesięczna wynosiła 738,95 zł. Pożyczka została udzielona z przeznaczeniem na spłatę zobowiązań pożyczkobiorcy w (...) oraz G. M. Bank. Pozostała kwota 10 163 zł została przelana na konto pożyczkobiorcy.

W razie nieterminowej spłaty pożyczki należność z tego tytułu stawała się w dniu następnym należnością przeterminowaną, od której naliczane miały być odsetki wg stopy odsetek obowiązującej dla pożyczek przeterminowanych, nie więcej niż czterokrotność wysokości odsetek kredytu lombardowego NBP.

Pożyczkobiorca oświadczył, że otrzymał Załącznik nr 1 do umowy, tj. Regulamin Udzielania Kredytów i P. (...). Im. F. S..

Dowód: umowa pożyczki z dnia 13.03.2009 r. k. 15-16,

- deklaracja członkowska- k. 75,
- plan spłaty z dnia 13.03.2009r.- k. 76-77,
- historia rachunku – k. 78-81,
- wyciąg z Regulamin Udzielania Kredytów i P. (...) im. (...) - k. 17,
- Uchwała nr 12 Zarządu (...) im. F. S. z dnia 25.03.2009 r. k. 19,
- Uchwała nr 4 Zarządu (...) im. (...) z dnia 12.05.2009 r. k. 20,
- Uchwała nr 1 Zarządu (...) im. (...) z dnia 27.04.2004 r. k. 89.

Pożyczkobiorcy J. P. zdarzała się zaległości w spłacie rat. Pożyczkodawca nie wypowiedział jednak umowy z tego powodu.

Dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 8.11.2010r. wraz z dowodem nadania- k. 84-85,

-wezwanie do zapłaty z dnia 7.10.2013r. wraz z dowodem nadania- k. 86-89.

J. P. zmarła w dniu 31 sierpnia 2013 r.

Dowód: kserokopia odpisu skróconego aktu zgonu- k. 18.

Zgodnie z § 15 Statutu (...) S. członkowsko ustaje w razie śmierci członka. Utrata członkostwa natomiast powodowała, że roszczenie o zwrot kredytu stawało się wymagalne z dniem utraty członkostwa (§ 29 Regulaminu).

Dowód: Statut k. 68-74,

- wyciąg z Regulamin Udzielania Kredytów i P. (...) im. (...) - k. 17.

Pożyczka zaciągnięta przez J. P. była objęta ochroną ubezpieczeniową. Pożyczkodawca zwrócił się do Towarzystwa (...) Wzajemnych Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo- Kredytowych o wypłatę świadczenia, ale uzyskał decyzję odmowną z uwagi, iż zgon J. P. nie był następstwem nieszczęśliwego wypadku ani zwału serca lub udaru, a tylko takie zdarzenia były objęte ubezpieczeniem.

Dowód: ksero pisma (...) z dnia 3.01.2014r.-k. 138,

- Ogólne Warunku Grupowego (...) k. 139-142.

W dniu 20 lutego 2014r. pozwany D. P. złożył przed notariuszem oświadczenie o przyjęciu z dobrodziejstwem inwentarza spadku po swoim ojcu J. P.. Jednocześnie podał, że według jego wiedzy spadkodawca nie pozostawił testamentu, a do kręgu ustawowych spadkobierców należą: żona H. P. oraz dwoje dzieci- on i córka I. P..

Dowód: akt notarialny z dnia 20.02.2014r., Rep. A 1272/2014- k. 3-4 akta sprawy I Ns 197/41.

Na mocy umowy przelewu wierzytelności z dnia 30 grudnia 2014r. zawartej pomiędzy (...) S. z siedzibą w G. strona powodowa nabyła wierzytelności przysługujące cedentowi wraz ze wszystkimi do nich prawami, w tym wierzytelność wobec J. P. z tytułu umowy pożyczki nr (...) z dnia 13 marca 2009r.

Dowód: umowa przelewu wierzytelności z dnia 30.12.2014r. – k. 10-14.

Pismem z dnia 5 lutego 2015r. pozwani D. P. i H. P. został zawiadomiony o przelewie wierzytelności, a ich zobowiązanie wynikało z dziedziczenie po zmarłym J. P., który miał niespłaconą należność z tytułu umowy pożyczki zawartej ze (...) im. (...) w G.. Jednocześnie wierzyciel zachęcił adresatów do podjęcia negacji w przedmiocie dogodnej spłaty. Zaległość na dzień 30.12.2014r. wynosiła 12 785,22 zł.

Dowód: pismo z dnia 5.02.2015r.- k. 45-48.

Pismem z dnia 31 marca 2016 r. strona powodowa wezwała pozwanego D. P.- jako spadkobiercę J. P.- do zapłaty kwoty 14 232,45 z tytułu udzielonej spadkodawcy pożyczki, na które składała się kwota: 10 825,11 zł – kapitał pożyczki oraz 3 407,34 zł – odsetki.

Pozwany odebrał wezwanie dniu 4 kwietnia 2016r.

Dowód: przedsądowe wezwanie do zapłaty z dnia 31.03.2016 r. wraz z potwierdzeniem odbioru- k.21-22.

Pismem z dnia 12 lipca 2016 r. strona powodowa wezwała pozwaną H. P.- jako spadkobiercę J. P.- do natychmiastowej zapłaty zadłużenia w kwocie 14 537,93 zł z tytułu udzielonej spadkodawcy pożyczki. Na kwotę zadłużenia składała się kwota: 10 825,11 zł – kapitał pożyczki oraz 3 712,82 zł – odsetki.

Wezwanie zostało odebrane dniu 20 lipca 2016r.

Dowód: przedsądowe wezwanie do zapłaty z dnia 12.07.2016 r. wraz z potwierdzeniem odbioru- k.23-24.

Na dzień 31 sierpnia 2016r. zaległa kwota w wysokości 14 653,59 zł składała się z niespłaconego kapitału pożyczki w wysokości 10 825,11 zł oraz kwoty skapitalizowanych odsetek w wysokości 3 808,48 zł.

Dowód: raport spłaty na dzień 31.08.2016r.- k. 49-50,

- rozliczenie wysokości zadłużenia- 82-83.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie powołanych dowodów, którym dał wiarę w całości. Należy w szczególności zauważyć, że stan faktyczny sprawy był niesporny między stronami. Przedłożone w sprawie dokumenty nie budzą wątpliwości Sądu co do ich wiarygodności, nie były również kwestionowane przez strony. Sąd nie znalazł więc okoliczności, aby odmówić im wiarygodności.

W przedmiotowej sprawie kwestią bezsporną było istnienie i wysokość zadłużenia wynikającego z umowy pożyczki zawartej w dniu 13 marca 2009 r. pomiędzy (...) S. z siedzibą w G. a J. P.. Pozwani nie kwestionowali bowiem tych okoliczności. Poza sporem pozostawała również okoliczność, iż na pozwanych przeszły prawa i obowiązki zmarłego pożyczkobiorcy.

W tym miejscu należy wskazać, że powodowa spółka, występując z dochodzonym roszczeniem nie miała obowiązku legitymować się postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku po zmarłym dłużniku. Zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem brak postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku nie uniemożliwia wystąpienia przez osobę trzecią przeciwko spadkobiercy na drogę sądową. Następstwo prawne po zmarłym osoba trzecia, która nie rości sobie praw

do spadku, może wykazywać bowiem wszelkimi środkami dowodowymi i reguła z art. 1027 k.c. nie ma w tym zakresie zastosowania (postanowienie sądu apelacyjnego w Białymstoku z dnia 14.02.2013 r., I ACa 757/12, wyrok sądu okręgowego w Gdańsku z dnia 8.07.2011 r., III Ca 360/11).

Podkreślenia wymaga, iż w niniejszej sprawie żaden ze spadkobierców nie złożył oświadczenia o odrzuceniu spadku, przeciwnie – spadek został przez pozwanego D. P. definitywnie przyjęty z dobrodziejstwem inwentarza.

Pozwana H. P. podała, że od 4 kwietnia 2007r. pozostawała w rozdzielności majątkowej ze zmarłym J. P.. Jednak rozdzielność majątkowa nie wpływa w żaden bezpośredni sposób na dziedziczenie ustawowe pomiędzy małżonkami. Małżonek pozostający w ustroju rozdzielności majątkowej małżeńskiej jest uprawniony do dziedziczenia majątku wchodzącego w skład tak zwanego majątku osobistego drugiego małżonka. Możemy przyjąć w uproszczeniu, że dziedziczył będzie majątek, co do którego za życia małżonka nie posiadał żadnych większych uprawnień. W konsekwencji niniejsza okoliczność nie miała wpływu na zakres odpowiedzialności pozwanej.

W toku postępowania powódka wykazała, że pożyczkobiorca nie spłacił kwoty zadłużenia, na które składały się: zaległy kapitał pożyczki w kwocie 10 825,11 zł oraz odsetki w łącznej wysokości 3 808,48 łącznie 14 653,59 zł. Pozwani nie podważali wysokości dochodzonej przez powódkę kwoty.

Zgodnie z art. 925 k.c. spadkobierca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku tj. z mocy samego prawa (ex lege) wstępuje w ogół praw i obowiązków zmarłego. Wejście w ogół praw i obowiązków majątkowych spadkodawcy powoduje, że spadkobierca ponosi odpowiedzialność za zobowiązania, których podmiotem był zmarły. Zakres tej odpowiedzialności, a także jej charakter zależą od złożenia i treści oświadczenia o przyjęciu spadku, a także od tego czy chodzi o okres przed przyjęciem spadku, czy po jego przyjęciu, a także od tego czy nastąpił podział majątku spadkowego, gdy do dziedziczenia dochodzi więcej niż jeden spadkobierca.

Odpowiedzialność spadkobiercy za długi spadkowe uregulowana jest w przepisach art. 1030 -1034 k.c. Zgodnie z art. 1030 k.c. do chwili przyjęcia spadku spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko ze spadku, a od chwili przyjęcia spadku z całego swego majątku. Przy czym w razie prostego przyjęcia spadku, spadkobierca odpowiada za długi spadkowe bez ograniczenia, a w razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza – tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku (art. 1031 k.c.). Pamiętać przy tym należy, że oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. Brak oświadczenia spadkobiercy w powyższym terminie jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku (art. 1015 k.c.). W myśl art. 1034 §1 k.c. do chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe. Jeżeli jeden ze spadkobierców spełnił świadczenie, może on żądać zwrotu od pozostałych spadkobierców w częściach, które odpowiadają wielkości ich udziałów.

W tym miejscu należy zauważyć, iż w niniejszym postępowaniu nie zostali pozwani wszyscy spadkobiercy, gdyż jak wynika z oświadczenia pozwanego D. P. o przyjęciu spadku do kręgu ustawowych spadkobierców należy również I. P.- córka J. P.. Jednak fakt ten nie wklucza pozwania wyłącznie niektórych ze spadkobierców skoro ich odpowiedzialność jest solidarna. Zgodnie bowiem z art. 366 k.c. kilku dłużników może być zobowiązanych w ten sposób, że wierzyciel może żądać całości lub części świadczenia od wszystkich dłużników łącznie, od kilku z nich lub od każdego z osobna, a zaspokojenie wierzyciela przez któregokolwiek z dłużników zwalnia pozostałych (solidarność dłużników). Aż do zupełnego zaspokojenia wierzyciela wszyscy dłużnicy solidarni pozostają zobowiązani.

W związku z tym, iż pozwany D. P. przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza należy wskazać, na zasadzie art. 1016 k.c., obowiązującego w dacie dokonania tej czynności, że także spadkobiercy, którzy nie złożyli w terminie żadnego oświadczenia tj. pozwana H. P. przyjęła spadek z dobrodziejstwem inwentarza.

Przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza powoduje, że wierzyciel będzie mógł prowadzić egzekucję z majątków spadkobierców ale z ograniczeniem ich odpowiedzialności do wartości masy czynnej spadku (art. 1031 §2 k.c.). W toku niniejszego postępowania Sąd jednak nie ustala składu majątku spadkowego. W niniejszej sprawie Sąd ustala jedynie czy spadkobiercy ponoszą odpowiedzialność za długi spadkodawcy, zastrzegając im w sentencji wyroku, na

zasadzie art. 319 k.p.c., możliwość powoływania się na ograniczenie ich odpowiedzialności (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 września 1976 r., IV PR 135/76, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2011 r., I CSK 439/10, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 października 1977 r., II CR 335/77).

Zgodnie z art. 319 k.p.c. jeżeli pozwany ponosi odpowiedzialność z określonych przedmiotów majątkowych albo do wysokości ich wartości, sąd może, nie wymieniając tych przedmiotów ani ich wartości uwzględnić powództwo zastrzegając pozwanemu prawo do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności. Powyższy przepis znajduje zastosowanie m.in. w przypadku odpowiedzialności spadkobiercy w razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Kwestia czy w takim przypadku długi spadkowe przekraczają stan czynny spadku, nie podlega badaniu w ramach postępowania rozpoznawczego. Zastrzegając pozwanemu prawo powoływania się na ograniczenie odpowiedzialności, sąd nie bada, co wchodzi w skład przedmiotów majątkowych, do których ogranicza się odpowiedzialność pozwanego, ani ich wartości stanowiącej granicę odpowiedzialności pozwanego.

Należy wskazać, iż art. 319 k.p.c. uprawniający sąd do ograniczenia w sentencji wyroku zakresu odpowiedzialności dłużnika za dług spadkowy do wartości stanu czynnego spadku nie daje podstawy do oddalenia powództwa wytoczonego przez wierzyciela spadkodawcy na tej podstawie, że zmarły nie pozostawił spadku. Ustalenie czy istnieje spadek (majątek) pozwalający na zaspokojenie przypadającej od dłużnika należności należy do postępowania egzekucyjnego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 7 marca 2013 r., sygn. akt V ACa 1007/12, LEX nr 1313246). Mając na uwadze powyższe ustalenia oraz powołane przepisy Sąd zasądził solidarnie od pozwanych D. P. oraz H. P. na rzecz powódki (...) Sp. z o.o. Sp. k. z siedzibą we W. kwotę 14 653,59 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego płatnymi od dnia 31 sierpnia 2016 do dnia zapłaty, zastrzegając pozwanym prawo do powoływania się w toku egzekucji zasądzonego od nich świadczenia pieniężnego na ograniczenie odpowiedzialności do wysokości wartości spadku nabytego po J. P. – w punkcie I i II wyroku.

Rozstrzygnięcie o odsetkach znajduje podstawę w treści art. 481 §1 i §2 kc.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie przepisu art. 98 k.p.c. , a więc skoro strona powodowa wygrała proces to należy się jej zwrot kosztów procesu na które złożyły się: opłata od pozwu w kwocie 732 zł, koszty zastępstwa procesowego radcy prawnego w wysokości 4800 zł (§6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu – Dz. U. z 2013 r., poz. 490), opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł. Sąd nie uwzględnił w kosztach procesu kosztów wniosku, mającego na celu ustalenie spadkobierców zmarłej pożyczkobiorczyni w wysokości 20,00 zł, gdyż nie mieszczą się one w definicji kosztów postępowania. Kosztami procesu, których zasady zwrotu między stronami dotyczy całościowa kodeksowa regulacja, są:

- 1) koszty sądowe, na które składają się opłaty sądowe, kancelaryjne oraz wydatki, wszystkie szczegółowo uregulowane w odrębnych przepisach – obowiązujących w chwili wniesienia sprawy do jej zakończenia w instancji;
- 2) koszty strony, która działa w sprawie osobiście lub z pełnomocnikiem niebędącym adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym, a więc z pełnomocnikiem nieprofesjonalnym wskazanym w art. 87 KPC;
- 3) koszty związane z reprezentowaniem strony przez profesjonalnego pełnomocnika.

W żadnej z w/w kategorii nie mieści się koszty poniesione przed wszczęciem postępowania w celu poszukiwania dłużników.

Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził od pozwanego D. P. kwotę 5 549 zł tytułem kosztów procesu (pkt IV wyroku). Jednocześnie Sąd na podstawie art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążenia tymi kosztami pozwaną H. P..

Zastosowanie odstępstwa z art. 102 k.p.c. od ogólnej reguły z art. 98 KPC wymaga każdorazowo ustalenia, że w danym postępowaniu zachodzi przypadek szczególnie uzasadniony. Podstawy zastosowania art. 102 KPC nie może stanowić jedynie trudna sytuacja majątkowa strony zobowiązanej do zwrotu kosztów procesu. Nieobciążanie strony przegrywającej kosztami postępowania powinno mieć miejsce wyjątkowo, tj. w sytuacji, gdy zobligowanie jej do poniesienia tych kosztów byłoby rażąco niezgodne z zasadami słuszności. Aby sięgnąć po art. 102 KPC, w grę wchodzić musi jeszcze inna, dodatkowa przesłanka zasługująca na aprobatę społeczną, jak np. charakter dochodzonego roszczenia, czy też usprawiedliwione okolicznościami sprawy subiektywne przekonanie powoda o jego przysługiwaniu.

Pozwana H. P. nie zaciągnęła zobowiązania będącego przedmiotem postępowania. Jej odpowiedzialność jest oparta na dziedziczeniu. Nie miała wpływu na powstanie zobowiązania zmarłego męża, gdyż od 4 kwietnia 2007r. pozostawali w ustroju rozdzielności majątkowej. Pozwana to osoba o niskich dochodach, schorowana, samotna. W tej sytuacji obciążenie pozwanej kosztami procesu prowadziłoby zdaniem Sądu do dysproporcji pomiędzy głównym rozstrzygnięciem procesu, a jego kosztami. Takie rozstrzygnięcie byłoby niesłuszne, tym bardziej, że pozwana w toku postępowania ograniczyła się do czynności procesowych koniecznych, nie ukierunkowanych na niecelowe zwiększenie kosztów procesu.